

סימן תכט

שאלת עוד על מה שכתבתי בחדושי יום טוב פרק יום טוב שחל להיות בשבת¹ גבי עגל של דקה הוא² דאפילו משבצת ליד גבאי היה מותר לשטותו כלומר ללוחו, ואמרת שאין נראה כן בערכין פרק קמא³.

תשובה אדרבה בערכין משמע דמותר מדרכי ינאי דיזף ופרע וכדאמרינן התם⁴ דניחא להו לענייני משום דרבי ינאי גבאי דקה הוא ומעשה ומייתי להו, והכא נמי צבור לא פשעי ומשלמי וכו' לית להו לענייני מייתו ומפרנסי להו.

סימן תל

ירונדה

שאלת מי שהוא מפורסם באתם מן העצרות שבתורה אם נאמן באיסורין אם לאו.

תשובה נאמן הוא בשאר האיסורין דהא קיימא לן בפרק קמא דחולין¹ דמשומד לדבר אחד לא הוי משומד לכל התורה וזוהי משומד לעבודה זרה ולחלל שבתות ופריהסוף דהוי משומד לכל התורה. וכל שכן אם עושה לתאבון דמשומד אוכל נבלות לתאבון צודק סבין וזמן לו לכתחלה ואפילו שחט קודם שידבק לו סבין צודק סבין אחריו ואם סבינו יפה אוכלין לכתחלה משחיטתו². ונאמן הוא בלוקח מן המקולין שמוכרין שם צמר נבלה ושחוטתו לומר מן הכשר לקחתי ואפילו מן הסתם בלא אמירתו נאמן כן משום דלא שציק המירא ואכיל איסורא, ואפילו במקום דאיכא טירחא דהליכה וכדמוכח ברייתא דחמץ של עוברי עברה דקמני אחר הפסח מותר מפני שמחליפין ודייקין מינה בריש פרק קמא דחולין³ דמדקמני מפני שמחליפין משמע דודאי מחליפין. וכל שכן כמה שאינו בידו שנאמן לומר בשל אחרים זה מותר דכל שאינו טורח בו כבדיקת הסבין נאמן. ומשומד לערלות אוכלין משחיטתו ובלא נדיקת סבין דמשומד לדבר אחד אינו משומד לכל התורה⁴ ונאמן הוא לכל איסורין. ומה שאמרו⁵ דגזלינן אפילו דרצנן פסולין לעדות ולאחר⁶ הכרזה וגזלינן דאורייתא פסול אפילו שלא בהכרזה, היינו לעדות דעלמא שצריכה עדות כשרים שנים מדכתיב⁷ אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס אבל באיסורין שאפילו אשה ועבד ושפחה כשרין בהן אפילו משומד לדבר אחד כשר לדבר אחר שלא הוא.

באמת צריך טובים ונכוחים וכבר תפסו עליו גדולי המורים שהרי הראב"ד ז"ל כתב עליו בהשגות⁸ וזה לשונו אפילו לרבי עקיבא דאית ליה האי סברא לא אמר אלא ליקרב אבל קדושת צבור יש בו ואינו נגזז ונעבד ואינו נאכל אלא צמומו ע"כ לשון הרב ז"ל. ומורי הרב רבי משה צ"ח ז"ל כן כתב עליו בהלכות צבורות שחצר⁹ והאריך בזה הרבה בראיות ברורות מאמי ורדינאה דהוה חזי צוכרי דבי נשיאה כדאיתא בפרק אין דין¹⁰ ומרבא דאיתי ליה ההוא גברא צוכרא אפניא דמעלי יומא טבא¹¹ ומרב מרי צר רחל דהוה ליה חיותא ומקני אחוניהו לגוים¹² ומרב חסדא דשרי צוכרא ולא זבין מיניה כדאיתא באלו טרפות¹³ ומההיא דהתרת צבור בחוזה לארץ בשלשה בני הכנסת¹⁴, ומכל הני שמעינן דחוזה לארץ אחרת דצוכרי הוא. ומעשה דבן אטיטס שהעלה צבורות לירושלם ולא קבלו ממנו ואוקימנא¹⁵ כר' עקיבא וקיימא לן כוחיה אף הוא לא אמר אלא ליקרב אבל קדושת צבור יש לו שלא ליאכל אלא צמומו. והאריך בזה הרבה ובסוף דבריו כן כתב ואיטריכי¹⁶ לצוררי הני מילי משום דאשכחן אחד מרבוותא דכתב בפסקיה הכין מצות צבור בהמה טהורה אינה נוהגת אלא בארץ ואין מביאין צבורות מחוזה לארץ שנאמר¹⁷ ואכלת לפני ה' אלהיך ואם הביא אין מקבלין ממנו ולא יקרב אלא הרי אלו¹⁸ חולין. ואין כפינן מאי דסבירא לן והכי סבירא להו לרבוותאין ועבדי צה עובדי למיתב צוכרי לכהני האידנא בחוזה לארץ ליכא¹⁹ למינדא מינה ולספוקי צה כלל. ע"כ לשון רבינו ז"ל.

סימן תכח

שאלת למה מצרכין על כל האילנות משויאליא וכן בצוקר משיגרע שמצרכין צורא פרי העץ¹, מאי שנא משקדים המתוקים שאין מצרכין עליהן בקוטנן אלא שהכל משום דלא נטעי להו אדעתא דהכי².

תשובה שאר כל האילנות וכן הצוקר מגוף הפרי שנוטעין אותן³ מחמתו הוא אוכל, אבל שקדים המתוקים בקוטנן אינו נוהג מגוף הפרי אלא מקלפתו החמומה⁴ דאינו עקר הפרי ואין נוטעין את השקד אדעתא דקלפת השקדים אלא אדעתא דגרעיניהם והוה להו כקורא⁵, וההפך בשקדים המרים דאיפשר⁶ דנקטנן מצרכין עליהם צורא פרי העץ ולא נגדלן אם לא מתקן צאור.

אפשר, אמנם ברא"ש ברכות פ"ו ס"ב כ' ג"כ אפשר.
תכט. להלן תרה. 1 צ"ל בערב שבת והוא בבדיעה כא, א ד"ה עגל.
2 לפנינו ליתא כן וכבר העיר ע"ז המגיה בחי' ביצה שם, ועי' ד"ס שם אות י. 3 א. 4 שם עמוד ב.
תל. להלן תרפז, ב"י יו"ד קט ושרע ס"ב בהג"ה וס"ו. 1 ה. א.
2 שם ג, א. ב. 3 ד, ב. 4 חולין ד, ב. 5 סנהדרין כו, ב. 6 צ"ל לאחר. 7 שמות כג. א.

4 שם. 5 פרק חמישי (מט, א והלאה). 6 ביצה כו, א. 7 שם עמוד ב. 8 בכורות ג, ב. 9 חולין מד, ב. 10 בכורות לו, ב. 11 תמורה כא, א. ב. 12 ברמב"ן, ואיצטריקין, ובמנח"ק, ואיצטריקין. 13 דברים יד, כג. 14 ברמב"ן ובמנח"ק, הוא. 15 ברמב"ן, וליכא. תכח. להלן תרפב, ב"י או"ח רד. 1 כ"כ רבי' בחי' ברכות לו, ב ד"ה ואמר. 2 כ"כ בחי' שם עמוד א ד"ה ואע"ג. 3 להלן שם, אותו. 4 להלן שם, החיצונה. 5 ברכות לו, א. 6 בברכות שם לא הוזכר